

Työnantajan ja työn tilaajan velvollisuudet ulkomaista työvoimaa käytettäessä

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

@tilaajavastuu

@tervettatyota

Esityksen teemat

- Ulkomaalaisen työntekijän työnteko-oikeus
- Työnteko-oikeus vs. oleskeluoikeus
- Työnantajan ja työn tilaajan velvollisuudet
- Laiminlyöntien seuraamukset
- Lähetetyt työntekijät
- Lähetetyn työntekijän työnteko-oikeutta koskeva poikkeussääntö
- Tilaajan velvollisuudet, kun lähetettyjä työntekijöitä työskentelee Suomessa
- Lyhyesti työsuhteen ehdoista

Miten ulkomaalaisen työnteko-oikeus Suomessa määräytyy?

Peruslähtökohtana kansalaisuus

- Työnteko-oikeutta koskevat säädökset ulkomaalaislaissa (301/2004) 5 luvussa
- Jako
 - EU-kansalaiset
 - Kolmannen maan kansalaiset
= Ei EU-maan kansalaiset
- Kansalaisuus varmistetaan virallisesta matkustusasiakirjasta

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

“

**Norjan, Islannin,
Liechtensteinin ja
Sveitsin kansalaisten
työnteko-oikeus on
sama kuin EU-
kansalaisilla**

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

EU-kansalaiset

- Rajoittamaton työnteko-oikeus Suomessa
- Huom! A1-todistus, verokortti tai ajokortti ei ole todistus työnteko-oikeudesta
- Työntekijän on rekisteröitävä oleskeluoikeutensa Maahanmuuttovirastossa 3 kuukauden sisällä

“

**Kolmannen maan
kansalainen voi
työskennellä
Suomessa ilman
oleskelulupaa vain
hyvin rajatuissa
tilanteissa
(Ulkl 79 §)**

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Kolmannen maan kansalaiset (1/4)

- Kansalaisuudettomat henkilöt (kansalaisuuden kohdalla merkintä XXX tai undefined) katsotaan kolmannen maan kansalaisiksi
 - Ei vapaata työnteko-oikeutta Suomessa
- Tarvitsee pääsääntöisesti Suomen myöntämän työntekijän oleskeluluvan Suomessa työskentelyä varten
- Työntekijän oleskelulupa on aina rajoitettu siihen merkitylle ammattialalle tai siihen merkityn työnantajan palvelukseen

“

Jos kausityöluvalla työskentelevä haluaa vaihtaa työnantajaa, on hänen haettava uuden työnantajan lisäämistä lupaan

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Kolmannen maan kansalaiset (2/4)

- Jos kolmannen maan kansalaisella on jokin muu kuin työntekijän oleskelulupa, on tapauskohtaisesti tarkistettava, mitä työtä hänellä on oikeus tehdä Suomessa, esim.
 - Perheenjäsenen oleskeluvalla on rajoittamaton työnteko-oikeus
 - Kausityöluva oikeuttaa metsänhoitotyöhön siihen kirjatun työnantajan palveluksessa
 - Opiskelijan oleskeluvalla työnteko-oikeus on lukukauden aikana rajoitettu keskimäärin 25 tuntiin viikossa
 - Lukukauden ulkopuolella rajoituksetta

“

**Myönteisen
lupapäätöksen
jälkeen sekä
turvapaikkaa että
tilapäistä suojelua
hakeneella on
rajoittamaton
työnteko-oikeus**

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Kolmannen maan kansalaiset (3/4)

- Turvapaikkaa tai tilapäistä suojelua hakeneet
– Huom! Nämä ovat siis kaksi eri asiaa!
- Tilapäistä suojelua hakeneen työnteko-oikeus alkaa siitä, kun hän on jättänyt hakemuksen poliisille tai rajaviranomaiselle
- Turvapaikanhakijan työnteko-oikeus alkaa 3 kk tai 6 kk kuluttua hakemuksen jättämisestä ja on voimassa siihen asti, kun hakemukseen on tehty lainvoimainen päätös

“

Työnteko-oikeus

≠

oleskeluoikeus

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Kolmannen maan kansalaiset (4/4)

- Kolmannen maan kansalaisella voi olla oikeus oleskella laillisesti Suomessa, mutta ei lupaa tehdä työtä
 - Oleskelulupahakemus vasta jätetty
 - Turisti
- Pääsääntö: työntekoa ei voi aloittaa, ennen kuin lupa on myönnetty – pelkkä hakemus ei siis riitä
- Toisen EU-maan myöntämällä EU-oleskeluluvalla saa työskennellä vain luvan myöntäneessä jäsenvaltiossa

Ulkomaalaislain mukaiset työnantajan ja tilaajan velvollisuudet

UlkL
86 a §

Työnantajan velvollisuudet (1/2)

Työnantajan on

1. Varmistettava ulkomaalaisen työntekijän työnteko-oikeus Suomessa
2. Säilytettävä ulkomaalaisen työnteko-oikeustiedot työpaikalla siten, että ne ovat vaivattomasti tarkistettavissa
 - Säilytys 4 vuoden ajan työsuhteen päättymisestä
 - Säilyttämistapaa ei ole laissa määrätty
 - Helpointa on ottaa kopio passista ja/tai oleskelulupakortista

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

“

**Kohdat 3 ja 4 eivät
koske**

**EU/ETA –maiden eikä
Sveitsin kansalaisia
eikä heidän
perheenjäseniään**

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Työnantajan velvollisuudet (2/2)

Työnantajan on

3. Toimitettava selvitys ja vakuutus työn teon keskeisistä ehdoista TE-toimistoon
 - Sähköisesti työnantajan Enter Finland –tilin kautta
 - Ei tarvitse tehdä, jos työnantaja toimittanut tiedot jo lupahakemuksen yhteydessä
4. Ilmoitettava työpaikan luottamushenkilöille ulkomaalaisen työntekijän nimi ja sovellettava työehtosopimus

**UlkL
86 b §**

Tilaajan velvollisuudet (1/2)

Pääurakoitsijalla tai pääteettäjällä (urakointiketjussa ylimpänä olevalla) on samat velvollisuudet kuin työnantajalla silloin, kun

- ulkomaalainen työntekijä työskentelee
- ulkomaisen työnantajan palveluksessa
- aliurakointi- tai vuokratyössä

Ei kuitenkaan velvollisuutta säilyttää työnteko-oikeustietoja.

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

“

**Lakiuudistuksen on
määrä tulla voimaan
lokakuussa 2022**

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Tilaajan velvollisuudet (2/2)

Lakia ollaan esitetty muutettavaksi niin, että

- Velvollisuus varmistua ulkomaisen yrityksen työntekijöiden työnteko-oikeudesta on tilaajalla
- Tilaajalle tulee myös tietojen säilyttämisvelvollisuus
- Tilaajalla ei olisi velvollisuutta toimittaa tietoja TE-toimistolle

“

**Kertaus
on
opintojen
äiti**

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Näin varmistat työnteko-oikeuden

- Varmista kansalaisuus virallisesta matkustusasiakirjasta
- Kolmannen maan kansalainen:
 - Selvitä, onko henkilöllä työntekoon oikeuttava lupa
 - Oikeuttaako lupa tekemään sitä työtä, jota hänelle tarjoat?
 - Onko lupa rajoitettu tietyn työnantajan palvelukseen?
 - Onko muita rajoituksia? – esim opiskelijan työtuntimäärä
 - Työnteko-oikeuden kesto: alkamis- ja päättymispäivä

“

**Rikoslain
mukainen
luvattoman
ulkomaisen
työvoiman
käyttö
edellyttää
tahallisuutta**

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

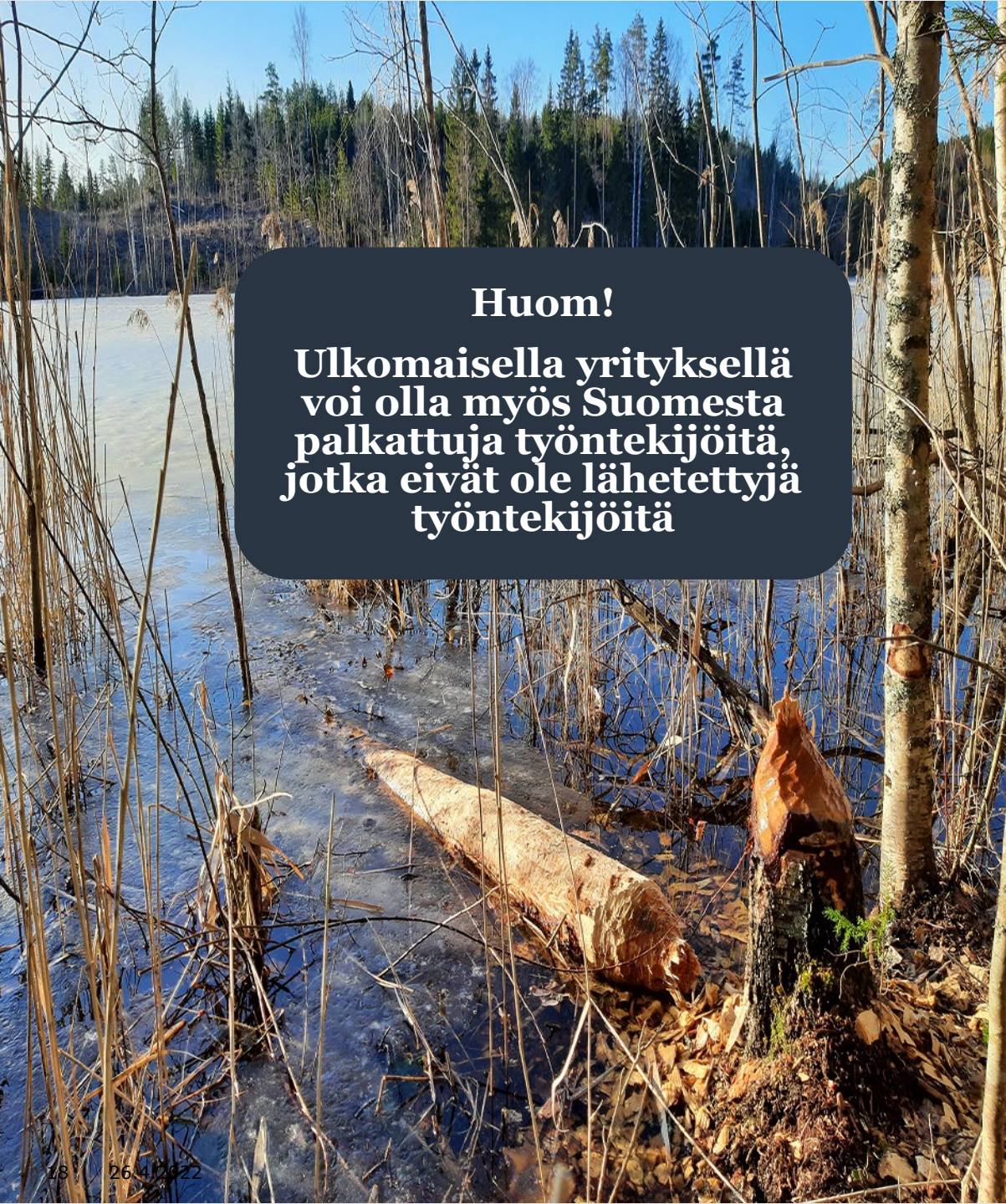
Seuraamukset laiminlyönneistä

- UlkL 186 §: työnantajan ulkomaalaisrikkomus
 - ulkomaalaisen työskentely ilman työnteko-oikeutta
 - virheellisten tai harhaanjohtavien tietojen antaminen viranomaiselle ulkomaalaisen työntekijän ehdoista
 - ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyönti
- RikosL 47 luku 6 a §: luvattoman ulkomaisen työvoiman käyttö

Työsuojeluviranomaisella on näistä ilmoitusvelvollisuus poliisille.

Lähetetyt työntekijät

Huom!
Ulkomaisella yrityksellä voi olla myös Suomesta palkattuja työntekijöitä, jotka eivät ole lähetettyjä työntekijöitä

Milloin on kyseessä työntekijöiden lähettäminen?

- Muusta valtiosta lähetetty työntekijä työskentelee Suomessa 1) työnantajan valtioiden rajat ylittävää palveluntarjontaa koskevan sopimuksen perusteella alihankintana, 2) yritysryhmän sisäisenä siirtona tai 3) vuokratyössä rajoitetun ajan
 - Tilaajan on toimittava Suomessa, mutta tilaajayrityksen kotipaikka voi olla ulkomaat

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

“

**Työnteko-oikeuden
varmistaminen on
pääteettäjän vastuulla**

**Huom! Suunniteltu
lakiuudistus**

**- toteutuessaan vastuu
olisi ulkomaisen
yrityksen suoralla
sopimuskumppanilla**

Aluehallintovirasto
Työsuoja

EU-maasta Suomeen lähetetyn kolmannen maan kansalaisen työnteko- oikeus (1/2)

Tämä on UlkL 79 § 1 mom 4 kohdan
poikkeussäännös!

Ulkomaalainen tulee suorittamaan toisessa EU-
maassa toimivan yrityksen vakituksena
työntekijänä tilapäistä alihankintatyötä ja
hänellä on tuossa toisessa EU-maassa
oleskeluun ja työntekoon oikeuttavat luvat,
jotka ovat voimassa työn päätyttyä Suomessa

“

**Ainoastaan vähintään
kuukauden mittainen
aito tauko
työskentelyssä
keskeyttää
työskentelyajan
laskennan**

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Kolmannen maan kansalaisen työnteko- oikeus (2/2)

Työntekijä ei tarvitse oleskelulupaa Suomeen, kun seuraavat edellytykset täyttyvät

- Työnantajan on oltava ulkomainen toiseen EU-maahan sijoittautunut yritys
- Työskentely on tilapäistä, kun urakan kesto on enintään 6 kk
- Edellyttää toistaiseksi voimassa olevaa työsuhdetta lähettävän ulkomaisen yrityksen kanssa
- Vähintään vuoden voimassa oleva oleskeluun ja työntekoon oikeuttava lupa lähettävän yrityksen kotimaassa
- Työskentelyaika Suomessa voi olla enintään 90 pv 180 päivän jakson aikana
 - Ei lasketa yksittäisiä työpäiviä, vaan koko työskentelyn kesto ja myös työssäolon veroinen aika (vuosiloma, tasoitusvapaat, sairausloma) lasketaan mukaan

Laki työntekijöiden lähettämisestä

- Tilaajan velvollisuudet (1/2)

Tilaajan on lähettävän yrityksen kanssa tekemissään sopimuksissa tai muutoin käytettävissään olevin keinoin (todisteellisesti) huolehdittava siitä, että

1. Lähettävä yritys tekee lähettämisen ennakoilmoituksen ennen työnteon aloittamista
2. Lähettävällä yrityksellä on Suomessa edustaja, jolla on
 - suomalainen postiosoite
 - valtuutus vastaanottaa viranomaisasiakirjoja
 - kelpoisuus toimia lähettävän yrityksen puolesta tuomioistuimessa

Laki työntekijöiden lähettämisestä - Tilaajan velvollisuudet (2/2)

3. Jos työsuojeluviranomainen ei valvontatehtävää suorittaessaan tavoita lähettävän yrityksen edustajaa, tilaajan on ts-viranomaisen pyynnöstä
- Pyydettävä lähettävältä yritykseltä tieto siitä, missä ja miten edustaja voidaan tavoittaa
 - Annettava saamansa tieto työsuojeluviranomaiselle

Velvoitteen laiminlyönnistä on mahdollista määrätä tilaajalle laiminlyöntimaksu.

Suomessa kaikilla työntekijöillä on
oikeus lain ja työehtosopimusten
mukaisiin työehtoihin

“

**Työperäinen
hyväksikäyttö on
sitä, että heikossa
asemassa olevaa
työntekijää
käytetään hyväksi
taloudellisen
hyödyn
saamiseksi**

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Työn tilaaja – tunnista ja ehkäise työperäistä hyväksikäyttöä (1/2)

- Suomessa työskennellään vähintään suomalaisin työehdoin riippumatta siitä, onko työnantaja suomalainen vai ulkomainen yritys
- Työperäistä hyväksikäyttöä esiintyy erityisesti aloilla, joilla käytetään paljon alihankintaa tai ulkomaista työvoimaa
- Vastuullinen tilaaja pyrkii varmistamaan, ettei omalla toiminnallaan mahdollista hyväksikäyttöä

“

**Riskit
hallintaan!**

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Työn tilaaja – tunnista ja ehkäise työperäistä hyväksikäyttöä (2/2)

- Verkosta löytyy ohjeita, joiden avulla yritykset voivat puuttua hyväksikäyttöön:

[Opas yrityksille ja työnantajille riskienhallintaan erityisesti alihankintaketjuissa \(heuni.fi\)](#)

[Navigoi kohti vastuullista toimitusketjua \(heuni.fi\)](#)

Metsäalan tes

Työnantaja - muista nämä! (1/2)

- Työaikailmoitukset – työntekijä tekee ja työnantaja säilyttää!
- VR 1 palkkaa ei voi maksaa työstä, jossa työntekijä joutuu tekemään itsenäisesti oman työn laadunseuranta
- Varmistuttava, että suoritepalkan käyttämiselle on asialliset perusteet ja seurattava työntekijän henkilökohtaisen aikapalkan toteutumista!

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Työnantaja - muista nämä! (2/2)

- Työehtosopimuksen mukaiset korvaukset ja lisät pitää huomioida myös ulkomailta palkattujen työntekijöiden kohdalla
 - Työmatkaan käytetyn ajan korvaus
 - Ylläpitokorvaus
 - Kotona käynnin korvaus

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Hyödyllisiä linkkejä

[tyosuojelu.fi/ulkomainen työntekijä](https://tyosuojelu.fi/ulkomainen-tyontekija)

[tyosuojelu.fi/lähetetty työntekijä](https://tyosuojelu.fi/lahetetty-tyontekija)

[tyosuojelu.fi/työperäinen hyväksikäyttö](https://tyosuojelu.fi/tyoperainen-hyvaaksikaytto)

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Ota yhteyttä!

- **Tilaajavastuuasiat:**
tilaajavastuutiimi@avi.fi
- **Ulkomaalaisasiat:**
Ota yhteyttä työpaikkasi alueen työsuojeluviranomaiseen. Oikean alueen löydät tämän sivun haulla:
tyosuojelu.fi/tietoa-meista/yhteystiedot
- **Lähetettyjä työntekijöitä koskevat asiat:**
postedworkersfin@avi.fi

Työsuojelu.fi
Työsuojeluhallinnon verkkopalvelu

Terve ja turvallinen työpaikka

Reilu työelämä

Valtakunnallinen puhelinneuvonta
0295 016 620

Aluehallintovirasto
Työsuojelu